

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

06 вересня 2023 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, добрий день! Розпочинаємо засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Сьогодні в порядку денному два питання.

Перше. Контрольне питання про стан виконання рішення комітету від 26 липня 2023 року про стан забезпечення підручниками та навчальними посібниками системи загальної середньої освіти у 2023-2024 навчальному році.

Друге. "Різне". Там буде питання про доповнення пропозицій комітету до порядку денного десятої сесії дев'ятого скликання Верховної Ради України, затверджених рішенням комітету від 9-го, 10 серпня 2023 року.

Шановні колеги, чи є зауваження, пропозиції до порядку денного? Якщо немає, то прошу проголосувати. Хто – за?

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ПППА А.Р. Піпа – за.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Хто – проти? Хто – утримався? Немає.

КИРИЛЕНКО І.Г. Сергію Віталійовичу, перепрошую, у нас кворум є?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. І рішення прийнято.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую.

Ви знаєте, чому я задав питання. Вибачте, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Знаю, Іване Григоровичу. І дякую вам дуже.

Отже, колеги. Переходимо до першого пункту порядку денного. Контрольне питання про стан виконання рішення комітету від 26 липня 2023 року про стан забезпечення підручниками та навчальними посібниками системи загальної середньої освіти у 2023-2024 навчальному році.

Доповідачем є Андрій Борисович Сташків – заступник Міністра освіти і науки України. Співдоповідачем є Сергій Валерійович Колебошин – заступник голови комітету.

Є пропозиція наступна: надати слово Андрію Борисовичу, а після цього надати слово члену Рахункової палати Василю Івановичу Невідомому, тому що був звіт Рахункової палати у 2020 році щодо перевірки цього питання у 2019 році. То я хотів би заслухати члена Рахункової палати по тому звіту і подивитися на стан виконання рекомендацій по тому звіту. А далі тоді Сергію Валерійовичу Колебошину, якщо буде потрібно, іншим колегам, пану Євгену Баженкову або тим, хто захоче в це питання включитися.

Якщо не заперечуєте, давайте тоді за таким алгоритмом і рухатися.

Отже, передаю слово Андрію Борисовичу Сташківу – заступнику Міністра освіти. Будь ласка.

СТАШКІВ А.Б. Дякую, Сергію Віталійовичу. Добрий день, шановні народні депутати члени комітету, присутні! Щодо забезпечення підручниками у 2023 році. Передусім слід відмітити, що це другий рік військового стану і відповідно у нас на початку цього фінансового року загальна потреба в підручниках становила близько 28 мільйонів примірників на суму майже 3 з половиною мільярда гривень. При цьому в державному бюджеті (ми підготували коротку презентацію, ви можете там подивитися цифри контрольні) на 2023 рік було передбачено коштів на друк підручників в сумі 754,9 мільйона гривень. Розподіл цих коштів щодо напрямків використання є на першому слайді, це 66 відсотків підручників від загальної потреби для 6-го класу в сумі 617 мільйонів гривень. Також це є підручники шрифтом Брайля та підручники для 5-го класу з історії України, які ми пропонуємо зараз якраз змінити паспорт бюджетної програми та надрукувати до кінця цього поточного року.

Крім того, передбачено 37 мільйонів гривень на доставку та зберігання резервного фонду в 2023 році. На даний момент укладено договори щодо друку 116 назв оригінальних та перекладних підручників і на один підручник шрифтом Брайля. В цілому доставлено до книжкових баз на даний момент станом на сьогодні 4 мільйони 656 тисяч 395 примірників, що становить 97,6 відсотка від плану доставки. Тобто фактично доставлено все, що було замовлено до друку. Крім того, триває доставка зараз, на даний момент, того, що не доставлено, цих трьох відсотків – це є друга частина підручників з математики та перекладних підручників мовами національних меншин для 6-го класу. Друга частина підручників з математики фактично потрібна в закладах освіти в другому півріччі.

Крім того, міністерство зараз активно працює над пошуком міжнародних організацій і благодійних фондів щодо друку підручників, як ми доповідали на попередніх засідання комітету. Зараз, на даний момент, уже виділено і надруковано відповідно підручники з природничої освітньої галузі для 5-го класу 47,5 мільйона гривень завдяки "Фінській підтримці реформ української школи".

Крім того, зараз за кошти донорів планується надрукувати підручники для 6-го класу з географії, підручники для 6-го класу шрифтом Брайля. Ведуться перемовини з Європейським Союзом щодо друку підручників для 5-го класу з української мови і вони вже надруковані зараз, і доставлені зараз до областей, і будуть розподілені по школах.

Уряд Японії підтвердив друк підручників з української та зарубіжної літератури, це понад 1 мільйон примірників.

Також для 5-х і 6-х класів ми пропонуємо і ведемо перемовини з урядом Швеції щодо друку підручників з англійської мови для 5-го класу – 576 тисяч примірників, іноземної мови також 5-й клас – це 192 тисячі примірників. Інформатика 5-й клас – 513 тисяч примірників. Інформатика 6-й клас – 518 тисяч примірників.

Для 6-го класу Європейська комісія зараз також розглядає можливість друку підручників з мистецтв – це пів мільйона примірників та технологій – це 484 тисячі примірників.

На сьогодні вже фактично підписані документи та реалізується проект щодо видання підручників з географії для 6-го класу та для осіб з особливими освітніми

потребами за рахунок коштів ЮНІСЕФ, які будуть надруковані найближчим часом. Щодо інших питань, які були в попередніх рішеннях. Щодо якості підручників з Нової української школи, зокрема, що було зроблено та що планується зробити. Передусім на даний момент змінено механізм доставки підручників до обласних складів. У попередніх періодах цей механізм передбачав доставку шляхом укладання окремого договору з перевізником. На даний момент укладається договір безпосередньо з видавцем, який забезпечує доставку цих підручників до обласних складів. І це фактично якби диверсифікує відповідальність серед видавців і стимулює їх до виконання своїх договірних обов'язків, що показують і відсотки доставки станом на сьогоднішній день.

Крім того, що планується зробити? Планується деталізувати умови і розрахунки на перевезення в 2024 році підручників з метою, щоб уже безпосередньо в самому договорі передбачалися чіткі розрахунки вартості перевезення, а не просто нормативні показники відповідно там, як зараз, це 5 відсотків від вартості. Тому що зараз в договорах, що зазначалося на попередніх засіданнях, передбачена загальна сума по доставці, при цьому фактичні, потім при фактичному виконання вони додатково роблять розрахунки і фактично переводять їх уже в кілометри і гривні за кілометри, що відповідно неправильно. І для уникнення таких ситуацій в наступних періодах одразу при укладанні договору будуть відповідні розрахунки до договорів.

Крім того, щодо резерву. На даний момент передбачено кошти щодо зберігання резерву – це 37 мільйонів 300 тисяч гривень. І планується, що до резерву буде доставлено 188 тисяч примірників. На даний момент проаналізовано наявність навчальної літератури в резервному фонді Міністерства освіти. І з резервного фонду вже на даний момент міністерством, долучилося до акції і Міністерство культури, та теж Держкомтелерадіо і під патронатом Президента України в акції "Українським дітям українську книгу" було передано більше ніж 54 тисячі примірників навчальної літератури.

Крім того, з резервного фонду – в 2018-2021 роках були заявки від українських закладів освіти за кордоном, відповідно до яких було доставлено 9 тисяч примірників підручників. Але зважаючи на те, що у 2022-2023 роках кількість дітей, які вимушені були виїхати за межі України і продовжити своє

навчання за кордоном, збільшилася така кількість дітей. Тільки в 2022-2023 роках за відповідними заявками було надіслано понад 15 тисяч примірників таких підручників. На даний момент такі заявки продовжують надходити до Міністерства освіти, до Інституту модернізації змісту освіти і ці підручники доставляються як через волонтерські організації, так і працівниками українських посольств та консульств.

Крім того, планується зараз зробити електронний реєстр такого резерву підручників, з метою його оприлюднення для того, щоби заклади освіти, які мають бажання отримати підручники чи книжки з резервного фонду Міністерства освіти, могли скористатися ним та безпосередньо отримати за відповідними заявками. І це значно спросить сам механізм розподілу підручників з резервного фонду. Крім того, на даний момент уже активно ведеться робота над майбутніми експертизами підручників, які будуть проводитися в наступних періодах. Зараз підготовлені пропозиції до переліку підручників і посібників, в яких є потреба на уже 2025 рік. Вони надіслані відповідно до листа Міністерства освіти всім зацікавленим, хто буде видавати ці підручники. І там передбачені відповідні назви підручників, а також предмети та інтегровані курси, які є в освітній програмі для 5-9-х класів. На даний момент, крім цього, пропонується внесення змін до процедури відбору підручників, розроблений відповідний проект порядку конкурсного відбору підручників, відповідно до якого, з метою скорочення періоду взагалі проведення конкурсу (це було одне із зауважень і в рекомендаціях змінити відповідно конкурсний відбір), буде запропоновано скасування другого етапу конкурсного відбору, проведення експертизи художньо-технічного редагування підручників, а також скорочення строку подання апеляції до 3-х днів. Це дещо скоротить період взагалі проведення конкурсу і залишить більше часу на сам друк підручників і доставку їх до закладів освіти.

Крім того, також ведеться робота щодо змінення роботи самих предметних експертних комісій, зокрема їхній алгоритм роботи буде запропонований щодо, ну уже змінений, він набув чинності відповідно до наказу Міністерства освіти, який ще був прийнятий 5 червня. Процес експертизи зараз більш відкритий, можна залучати заявника, тобто автора або представника видавництва, до засідання експертної комісії під час обговорення підручника, який подається на грифування.

А також можуть проводитися консультації з експертами щодо зауважень та пропозицій, які вони висловили під час відповідної експертизи. Крім того, можуть бути надані безпосередньо апеляції до установи з проханням проведення узгоджувального засідання експертної комісії, якщо по об'єкту грифування було ухвалено рішення про відхилення відповідно цього підручника.

Крім того, з метою підвищення якості роботи самих комісій зараз проводиться підготовка до навчання експертів, які будуть залучені до експертизи – це так звана "Школа експертів освітнього контенту". Це окремий проект, який вже в жовтні почне працювати, і ті фахівці, які залучені до експертизи, попередньо пройдуть навчання завдяки проекту "Фінська підтримка реформи української школи". На цій платформі це буде проведено.

Якщо коротко щодо друку підручників і доставки їх, у мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Борисовичу.

З вашого дозволу я передам слово Василю Івановичу Невідомому члену Рахункової палати, який, сподіваюсь, нам представить коротко звіт, який робила Рахункова палата, і як реалізовувалися і чи реалізовані взагалі, якщо так, то що реалізовано з рекомендацій. Дякую. Будь ласка, вам слово тоді.

НЕВІДОМИЙ В.І. Дякую, Сергію Віталійовичу.

Шановні народні депутати! Я почну з того, що перший висновок нашого аудиту, який проводився у 2020 році за 2019 рік, він залишається актуальним і на сьогодні, оскільки в той період Міністерство освіти і науки, отримавши з бюджету 681 мільйон гривень, не забезпечило відповідно ні контролю, ні економного, ні продуктивного... *(нерозбірливо)* використання цих коштів.

Протягом 2019 року, а ми маємо зараз уже 2023 рік, міністерством не було підготовлено і не ухвалено жодного рішення щодо закупівлі за бюджетні кошти електронних підручників. Не було жодного примірника електронного підручника для здобувачів закладів середньої освіти і не передавалося цим закладам. Не використовувалась тоді і платформа, електронна платформа цих знань. Також упродовж того року не виконувалися повноваження із забезпечення потреб здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників у

навчальній літературі відповідно та у тих обсягах, які необхідні були і визначені в нормативних актах. Наслідки проблеми із забезпеченням навчальною літературою у 2019-2020 роках були притаманні і їх терпіли майже 400 тисяч здобувачів повної загальної середньої освіти.

Були у нас питання до здійснення внутрішнього контролю за якісним виконанням інститутом відповідних функцій із забезпечення цих підручників. І це, на наш погляд, явилось наслідком безвідповідального ставлення керівництва ІМЗО, це був тоді директором виконуючий обов'язки Завалевський, Русшковський і це зумовило неефективне використання коштів в бюджеті і створило, ми тоді писали, що це створило ризики для загострення цієї проблеми у майбутньому.

Зараз ми маємо те, що в 2022 році підручники не друкувались, лише 5-й клас і шрифт Брайля. В 2023 році ми зараз маємо лише надруковані, але не передані поки що підручники для 6-го класу. І залишається наш висновок абсолютно актуальним у тому, що саме безвідповідальність і безкарність за таке відношення до своїх функціональних обов'язків, вони й спричинили, в принципі, одна із причин була саме це. Тобто, якщо говорити взагалі, ми за результатами аудиту дали там 25 рекомендацій, але із них 9 саме концептуальних, саме стратегічних рекомендацій і системних рекомендацій, які обумовлюють рамки підходів і критеріїв для забезпечення підручниками і посібниками, вони не виконані. Ну зокрема стратегії забезпечення підручником і посібником здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників наразі немає. Не унормовано питання визначення накладу підручників, видання яких передбачається за кошти бюджету. Пояснюючи ці невиконання МОН повідомило, що це зумовлено дією воєнного стану, є складності щодо строків проведення конкурсного відбору. Ну, ми всі живемо в цих умовах, тому вітати треба підходи зараз, які були оголошені в презентації. Можливо вони спростять і скоротять цю процедуру, але сподіваюся, що не нашкочуть якості посібників, тому що в попередні роки були дуже такі претензії до якості цих посібників. Так само я хочу звернути увагу на те, що все ж таки це бюджетні кошти і вимагається поводження з ними відповідно до тих правил, які встановлюються Бюджетним кодексом, відповідними наказами Мінфіну. А це стосується саме формування результативних показників бюджетної програми, на яку спрямовуються кошти на

придбання цих підручників. На жаль, методики розрахунку результативних показників цієї бюджетної програми, за якою здійснюються ці видатки на посібники, наразі не розроблена, не виконана. Є процес. ІМЗО звернулося до Центру судової експертизи для розроблення методики і центр дав згоду на розробку цієї методики. Однак поки що ми результату не маємо.

Ще одне питання – це необхідно те, що в нормативних актах Міністерства освіти і науки необхідно відобразити результати відбору підручників, посібників і кількісних показників, які являються підставою для формування їх накладів, обсягів. І це дуже важливо, тому що наразі такий порядок є: конкурсна установа готує наказ МОН про видання підручників, посібників за кошти бюджету, які оприлюднюються на офіційному вебсайті МОН та на вебсайті конкурсної установи, де зазначається наклад, яким видається кожний підручник. А критерії для цього повинен прописати той, хто формує державну політику в цьому питанні, а саме Міністерство освіти і науки. І щодо економного використання коштів. Також в конкурсному відборі мають бути розроблені критерії відбору цих проектів. Тому що в той раз ми мали декілька альтернативних підручників з одного предмету, але вони дуже-дуже схожі. Так, там заклад може обирати відповідний. Але чи доцільне таке різноманіття? Коли вони повторюють один одного і на це витрачаються бюджетні кошти. Тобто необхідно теж виконати цю рекомендацію. Наразі ми не маємо впевненості, що ця рекомендація виконана.

Далі. Стосовно норм витрат паперу, бо завищується ціна, завищується кількість листів при поліграфії, при обладнанні, тому розроблення норм витрат паперу залишається актуальним. Так, МОН затвердило технічне завдання для того, щоб розробити з науковими підходами такі норми. І ми сподіваємося, що такі норми нарешті будуть затверджені. Поки що їх не затверджено.

І останнє. Щодо етапів експерименту "електронний підручник". Наразі не виконаний план зміни до плану заходів щодо цього експерименту, а він продовжується аж до 2029 року. Вони теж не внесені і тут повна неясність, як це буде відбуватися.

І останнє. Закінчуючи свою промову, хочу повернутися до того, що відповідальні посадові особи за зрив підготовки посібники за результатами аудиту не покарані, питання їх відповідальності було передано на розгляд трудового

колективу і там воно було розглянуто. Яким чином і що вжито – результати сьогоднішні говорять самі за себе. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василю Івановичу. Насправді я декілька днів витратив на те, щоб прочитати звіт Рахункової палати, ну не тому, що він там великий і важкий, а тому що часу було небагато насправді. Але по відчуттях, я дивився буквально останній раз пару днів тому, по відчуттях мені здається, що якби цей звіт ми би писали спільно зараз, він був би дуже схожий на той звіт, який, власне, був від 2020 року. Тому що при поступовому аналізі тих документів, які надходять, в принципі проблеми залишаються ті самі. І дуже шкода насправді, що за три роки попередніх міністерство, м'яко кажучи, не багато зробило для того, щоб виконати рекомендації. Причому рекомендації слушні, рекомендації чітко вказують на якісь больові точки, де відбуваються ті чи інші проблеми, і дають пропозиції до їх вирішення.

Можливо шляхи вирішення цих проблем могли б бути і навіть трішечки відрізнятись від того, що рекомендує, наприклад, Рахункова палата. Але суть проблеми залишається і оце, на жаль, мене дуже не тішить, м'яко кажучи, що перший звіт цей 2020 року ми отримали вже за нашої каденції, і колись вона в нас закінчиться, і дуже не хотілося б, щоб під час нашої каденції ми так нічого і не змінили. Дякую вам ще раз за вашу доповідь.

НЕВІДОМИЙ В.І. Сергію Віталійовичу, вибачайте, якщо дозволите, у мене є пропозиція. Давайте ми в порядку контролю в наступному році включимо ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саме це я і хочу запропонувати. Тільки це ми можемо запропонувати лише рішенням комітету, а це означає згоду народних депутатів.

НЕВІДОМИЙ В.І. Зрозумів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але, якщо ви не заперечуєте, ми би запропонували Рахунковій палаті провести якраз подібний аудит за результатами того, як друкувалися підручники в 2021-2023 роках, ну в ті роки, звісно, коли вони друкувалися. І якщо ви не проти, то ми вам дамо таке доручення, якщо народні депутати не будуть заперечувати, ми тоді рішенням комітету це проголосуємо.

НЕВІДОМИЙ В.І. Мені приємно, що наші думки збігаються. І ми вже готуємо план роботи на наступний рік і це питання, в принципі, передбачалось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василю Івановичу. Дякую вам ще раз за те, що знайшли час і долучились до нас. Я, з вашого дозволу, для співдоповіді передам слово Сергію Валерійовичу Колебошину – заступнику голови комітету. А далі ми перейдемо тоді вже до точкових конкретних запитань від народних депутатів.

Сергію Валерійовичу, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Сергію Віталійовичу. Доброго дня, шановні колеги. Я, перше, почну з того, що ми не останній раз зустрічаємося по темі підручників. У нас певною мірою звіт, сьогоднішнє спілкування є проміжним, оскільки дійсно той пласт проблем, який піднятий, він надзвичайно великий і кількість інформації, яку ми затребували, кількість інформації, яку треба проаналізувати, і кількість тих завдань, які ми поставили абсолютно різним органам влади, місцевого самоврядування і так далі, вона надвелика. І ми фізично просто за два тижні не зможемо, ми всі не зможемо змінити те, що будувалося, скажемо так, або розвалювалося десятиріччями. Тому я не буду зосереджуватись на якихось проміжних відповідях, по яких, умовно кажучи, процес триває і ці відповіді по окремих точкових питаннях кожен народний депутат зможе поставити під час дискусії. Я зосереджуся на такій от основних речах, на які я звернув увагу, коли опрацьовував ті документи, які ми отримали від різних органів. І знову ж таки, для того, щоб не витратити багато часу, я б розділив ту проблематику, яку ми обговорюємо, на дворівневу, на два рівні.

Перший рівень – це такий найбільш стратегічний, це те, що стосується фінансів, те, що стосується алгоритму, і відповідно суміжна проблематика.

Другий рівень важливий, але це все ж таки більш тактична історія. Наприклад, те, що стосується макулатури, резерву і так далі. Важливо, знову ж повторююсь, але в першу чергу я зосереджуся на першорівневих завданнях.

Якщо говорити про ті документи, які ми отримали, основна моя претензія, основне моє зауваження – це той факт, що ми попередньо 2 чи 3 рази, коли вже збиралися, ми говорили, що ми можемо щось точкове змінювати, але без

докорінної зміни алгоритму взагалі роботи того, як готується підручник, як друкується підручник, як доставляється підручник – нічого не відбудеться. Як відбувається експертиза, як відбувається фінансування, закупівля і так далі. Поки що, на жаль, ми не побачили, в якому напрямі і які зміни до цього основного алгоритму планується міністерством. На останньому засіданні, коли був Міністр освіти, він згодився з тим, що саме в алгоритмі є такий наріжний камінь того всього, що відбувається і певних процесів.

Друга річ, яка мене турбує, це те, що стосується електронних підручників. Ми знову ж з вами говорили на минулому засіданні щодо того, що по них жодного прогресу не було, і шановний колега з Рахункової палати на це звернув увагу. Я також зауважу, ті речі, які там викладені в документах, які ми отримали від міністерства і інших інституцій, це все ж таки якісь, ну, я б не назвав це системними рішеннями, це якась робоча група щось запропонувала. Хотілось би побачити системність роботи. Ми розуміємо, що електронний підручник – це та річ, яка в будь-якому випадку може бути, більше того, електронний підручник може в шалений спосіб підстраховувати (вибачте за таке слово) у випадку, коли немає паперових підручників. Враховуючи той проект, той застосунок "Мрія", який нещодавно анонсував Президент, і якщо його інтегрувати з електронними підручниками – це величезною мірою вирішить багато питань і буде шаленим інструментом для збору фідбеку про інструменти використання підручника, про те, як діти працюють, наскільки успішно опрацьовують завдання і так далі. Це просто якісно змінить і якість, вибачте за тавтологію, і паперових підручників.

Третє, це вже пропозиція по тих документах, які ми опрацьовували, по тому спілкуванню, яке в мене було і з заступником Міністра, і з очільником Інституту модернізації змісту освіти. Це, мабуть, теж пропозиція буде до рішення, це можна обговорити. Тут занотовується про оцей, ну умовно назовемо, касовий розрив у 20 днів, який відбувався в казначействі, і внаслідок цього ці 20 днів фактично ми втратили в друку підручників. Наскільки я зрозумів пана Євгена, пана Андрія, це зумовлено в тому числі тим, що банківські установи, що регіональні відділення казначейства посилаються на те, що друку підручників немає в 590-й постанові, що це не є профільним, воєнним витрачанням коштів, і дуже-дуже неохоче ідуть на те, щоб ці фінанси пропускати. Тобто затримка там

не в тому, що міністерство не переводило ці гроші більшою мірою, якщо я правильно, знову ж таки, розумію.

Тому тут може бути пропозиція звернутися в тому числі і до Кабміну щодо того, щоб були відповідні зміни в 590-у постанову щодо того, щоб максимально оперативно фінансувалися саме витрати на друк підручників державних.

І четверте, це те, про що вже говорилося, так, я пропоную, у нас в проекті рішення стоїть 2023 рік по Рахунковій, все ж таки розширити це для того, щоб системно проаналізувати 2021-2023 роки. Ну розуміючи звичайно специфіку 2022 року, та і 2021 року, та і 2023 року щодо воєнного стану, щодо COVID і щодо фінансування цих процедур.

Це такі от основні зауваження по, знову ж таки, скажу, першому рівню. Другий рівень, він досить докладно викладений в пропонованому колегам рішенні комітету, це рішення ви всі отримали, там дуже багато пунктів, я не буду витрачати час, я впевнений, що всі опрацювали це рішення, бачили. Знову ж таки, повторюю, основне – алгоритм: електронні підручники і певні точкові рішення, які тут уже пропонуються. І ми без цього алгоритму насправді можемо зустрічатися дуже багато, і за рік зустрінемося, і знову ж таки буде там не 15 проблем, а 12, але все одно вони будуть. Тому ставлю не крапку, ставлю три крапки, ми ще продовжимо цю роботу. Тим більше, що за там вже, я думаю, місяць ми зможемо опрацювати інформацію щодо надходження підручників цього року надрукованих, щодо теж потреб шкіл, коли школи здадуть свої звіти Ф1 – ці форми, і ми знову продовжимо працювати. Але хотілося б, повторюю, хоча б драфт, хоча б нульову версію цього оновленого алгоритму побачити.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Валерійовичу.

Є пропозиція перейти до обговорення. Я бачу, що піднята рука у Наталії Романівни. Будь ласка, Наталіє Романівно, вам слово.

ППА Н.Р. Добрий день, шановні колеги! Дякую за ґрунтовні відповіді і підготовку, але для мене залишились відкритими питаннями. Я була в школах і ситуація є далі така, що для 6-го класу підручники прийшли всі, крім "Зарубіжної

літератури", я знаю, що вони вже надруковані і теж буде. Але відповідно для 5-го класу є тільки "Математика", "Природа", "Українська мова" не у всіх.

І відповідно у пункті нашого рішення є згадка про лист МОН до Міністерства фінансів, який ми теж згадувала на попередньому комітеті, і там є про 552 мільйони 809 тисяч. Але немає згадки, я не маю відповідні і не мала в матеріалах – оце лист Міністерства освіти України від 18 серпня, які саме це підручники: чи це 5-й клас чи це 1-й клас? Бо в 1-му класі у нас діти працюють за підручниками, які вже 5 років використовуються, але 5-й клас у нас далі має тільки три найменування, решта підручників 5-й клас немає. Це моє перше запитання: про цей лист, який змісті і як ми плануємо це закривати, і які перемовини з Міністерством фінансів, і коли слід очікувати цих підручників?

Друге моє питання. По-моєму, четверте наше рішення, звучить воно як про те, щоб зменшити. Пункт 4.5: "з метою підвищення якості підручників та посібників, економного використання бюджетних коштів надати до 1 жовтня". Одним словом, зменшення кількості альтернативних підручників, посібників з одного предмету. З одного боку я підтримую критерій, що у нас є розписано в рішенні комітету. Але також чи ми не аналізуємо, чи часом якраз не вибирають підручники великого масштабу, яких багато друкується, які, в принципі, якраз є старими підручниками, а не повністю відповідають критеріям? Чи не є, власне, так, що ті підручники, на які запит менш, насправді, можливо, вони якраз дають більшу альтернативу в тому плані, що вони більше відтворюють філософію нужд? Тобто чи є аналіз щодо цього – які підручники обирають і чому? Чи ми просто не передруковуємо старі підручники, за якими вчителі звикли вчитись, а таким чином можемо обмежити підручники нові, які були, наприклад, вперше подані, але є, наприклад, за змістом суттєво кращі?

Тобто я за те, щоб оптимізувати однозначно, але які тут критерії брати? Чи хтось це аналізував? Бо я це ніде не знайшла. Моїх це два основних питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталіє Романівно. Пане Андрію, будь ласка.

СТАШКІВ А.Б. Дякую за запитання, пані Наталіє. По першому питанню щодо того, про які підручники в листі для Мінфіну йшлося. Це якраз саме

правильно ви зауважили, це підручники для 5-го класу, які потребують обов'язково зараз друку. Вони йдуть по нових зараз навчальних програмах. А по цих навчальних програмах немає підручників, як, до прикладу, для 1-го класу, тому саме міністерство зверталось щодо додаткового виділення коштів на друк підручників для 5-го та тих підручників для 6-го класу, які ще також не надруковані.

ПША Н.Р. Давайте я тут уточню відразу. Я би хотіла отримати цей лист, копію, щоб зрозуміти, що це за перелік. Тобто я правильно розумію, що в листі йде згадка: цих 558 мільйонів нам потрібно тільки на підручники для 5-го класу? Ми наразі не плануємо друкувати підручники 1-й клас, правильно?

СТАШКІВ А.Б. В листі йдеться про підручники, які не надруковані, поки що немає пропозицій, підтверджених від донорів, для 5-го та для 6-го класу. Копію листа я вам можу відправити. Йдеться тільки про 5-й і 6-й, не 1-й, тому що об'єктивно у нас залишається до кінця фінансового року дуже мало часу для того, щоб фізично надрукувати ще й 1-й клас.

ПША Н.Р. Добре. Тобто 5-й.

І друге питання: чи хтось аналізував, які саме підручники вибирають, чи йдуть найпростішим шляхом вчителі, чи навпаки? Чому вибирають саме ті, а інші вибирають дуже мало? І як це впливає на зміст підручників і на освітній процес?

СТАШКІВ А.Б. Це дуже цікаве питання щодо того, чому обирають одні підручники в більшій кількості, чому не вибирають інші підручники – в меншій кількості. Тут, звичайно, є робота і видавців, які поширюють інформацію про свої підручники. Тут звичайно є і вже звичка, можна сказати, вчителів працювати по їм відомим підручникам тих авторів, з якими вони працювали в попередні роки.

А щодо того, які підручники нові появляються і взагалі до чого призводить ця така широка палітра підручників на вибір вчителям? Призводить до того, що у нас з'являються нові автори, які можуть розробити нові підручники, які не були нікому відомі, при цьому створили чудові продукти, які були вибрані вчителями. Це в тому числі і підручники Нової української школи, які до цього не були

впроваджені. Це інтегровані предмети, які є унікальними для нас, оскільки до цього часу були тільки окремі предмети по них. Щоб відповісти на питання, чому саме ці, а не інші підручники вибирають, я думаю, тут треба проводити якісь опитування, дослідження, що поки що на даний момент зроблено не було.

Щодо того, чи буде економія внаслідок того, що ми зменшимо чи підвищимо планку кількості вибраних підручників? Тут дуже спірне питання, тому що зараз ми не залежимо від того, який наклад примірників ми друкуємо. Якщо це більше 40 тисяч, ми друкуємо його по одній вартості, яка затверджена Кабінетом Міністрів. У випадку, якщо наклад є менший ніж 40 тисяч, але більший ніж 10 тисяч, різницю вартості накладок покриває сам видавець і для держави вартість підручника все рівно залишається незмінна, залишається в тих обсягах, які затверджені Кабінетом Міністрів. Тому зменшуючи, збільшуючи планку вибору підручників, ми не досягнемо економії коштів, ми тільки зменшимо вибір, можливість вибору для самих вчителів тих підручників, за якими вони хочуть працювати. Дякую.

ППА Н.Р. Добре. Я тут маю уточнююче. Якщо там було в накладках, що деякі підручники були вибрані тиражем у 12 тисяч, то по ходу ці підручники, які вибрані таким малим тиражем, їх тим школам замінюють на інші підручники, тиражі яких більше 40 тисяч. Правильно? Чи як по процедурі відбувається?

СТАШКІВ А.Б. Якщо вибрано 12 тисяч і видавець погодився компенсувати різницю вартості між затвердженою Кабінетом Міністрів і тою фактичною його вартістю підручника, яка виходить, то такий наклад буде надрукований і вчителі, які його вибрали, отримають у школах.

ППА Н.Р. Отримають в школах. А якщо не погоджуються? Чи таких випадків ще просто не було?

СТАШКІВ А.Б. Якщо видавець не погоджується компенсувати, тоді вони отримають по рейтингу Ну вони ж вибирають не один підручник, вони вибирають декілька підручників. Вони отримають той підручник, який іде наступний в їхньому рейтингу.

ПША Н.Р. Добре. Дякую. Тоді я буду просити комітет, зокрема голову, чи можемо ми уточнити в рішенні комітету і по цьому пункту сказати, щоб нам все-таки надали аналіз? Бо спілкуючись з вчителями і з фахівцями, експертами НУШ, є багато фактів, що обирають, власне, ті підручники, які не повністю відповідають програмі НУШ, а які є просто звичними для вивчення вчителям.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Наталіє, я почув ваше питання, більше того, воно збігається з одним з тих, які є у мене, тому ми обов'язково в рішення комітету це питання, яке стосується конкурсного відбору підручників, звісно додамо. Потім ми узгодимо з вами в робочому порядку рішення комітету по цьому питанню і, якщо потрібно, підкоригуємо.

ПША Н.Р. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є ще в когось запитання? Якщо ні, можу почати я? Добре. Тоді, з вашого дозволу, я почав би з того, що, по-перше, спробував би одразу знайти відповідь на питання Наталії Романівни: чи з'являються нові підручники, які потім після апробації або після першого відбору на рівні, умовно там, 11 тисяч з накладу 540 тисяч, тобто приблизно (скільки?) 2 відсотки, чи вони потім стають популярними?

От зараз просто під рукою є 5-й і 6-й клас, от минулого року 5-й клас ми майже не друкували через відсутність коштів вочевидь, щось було за кошти донорів, щось не було взагалі. От я дивлюся на ті підручники, які мали наклад 11 тисяч, 14, 19 і дивлюсь на наступний рік. Ви знаєте, наклад не змінюється або навіть зменшується. Ну от з'явився підручник з української літератури Коваленко. Було 19 тисяч 400 обрано в 5-у класі, а в 6-у класі 14800.

Я не побачив жодного, от просто по декількох предметах я не побачив жодного випадку, щоб ці підручники, які друкуються маленьким накладом і потрапляють туди, щоб вони стали раптом популярними наступного року. Вони або залишаються приблизно на тому рівні по кількості голосів, або навіть зменшуються. Чи призводить це до чогось позитивного, не знаю. Але мене, наприклад, дивує насправді, тому я і хочу записати в рішенні комітету одним з питань отримати детальну процедуру конкурсного відбору. Наприклад, 11 тисяч

від 540-а – це навіть менше, здається, ніж 2 відсотка. Тобто, яка нижня межа "отсечення", відсіку? 10 тисяч чого? 10 тисяч примірників. Так? Умовно, це ж об'єктивно 2 відсотка.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, зараз 490 тисяч, наприклад, так? Є там підручники 14800 надрукованих або 509 тисяч з української мови є підручник 12900 надрукований. От просто мені цікаво, чому? Аргументація цієї нижньої межі – це перше. А по-друге, мені цікаво, а як сама процедура голосування відбувається за це? Хто голосує? Хтось з вчителів голосує? Це от, наприклад, от зараз ми говоримо, от є список підручників для 6-го класу з української мови. За нього голосують всі вчителі чи тільки вчителі української мови 6-го класу?

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Педрада подає як узагальнений результат голосування, да?

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. От ми б хотіли, якщо можна, отримати от якраз оцю процедуру голосування і процедуру відбору якраз із зазначенням цієї нижньої межі відсіку, де вони відсікаються? От просто насправді цікаво.

Тому що у мене є об'єктивна підозра, я хотів би на неї отримати відповідь. От якщо ми беремо, наприклад, для 6-го класу, у нас української літератури для 6-го класу буде шість підручників, які будуть видаватися або вже видані за кошти державного бюджету. Сума гонорарів авторського колективу на кожен з цих підручників, я підозрюю, що схожа, фіксована?

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки це приблизно на підручник? Біля 100 тисяч. Тобто, умовно ...

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто в 14 тисяч і в 200 тисяч буде однаковий авторський гонорар?

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Дякую, пане Євгене.

Якщо можна, давайте впишемо, а потім підкорегуємо той пункт, яким ми це запитуємо, в рішенні комітету, якраз щоб ми отримали цю історію.

Колеги, у мене є насправді чимало питань. Я коротко по них пройдуся, але перше, що я хочу сказати насправді, що ми не дарма робимо третє засідання комітету по цьому питанню і не дарма ми його почали, мені здається, в липні, так? Чому? Тому що, знову-таки поправте мене, якщо я не правий, але за нашу каденцію, мені здається, що вперше до 1 вересня майже всі підручники дійшли до областей, відверто.

Я не знаю, чи посприяло те, що ми провели перше засідання комітету всередині і пообіцяли створити тимчасову слідчу комісію? Але, насправді, результат приємний, тому що, насправді, я просто бачу по оперативних даних з областей, вони не зовсім коректні, у нас ще купа часу є для їх аналізу, але, в принципі, 98 відсотків, 97 відсотків, там 93, 100, 103 відсотки. Тобто, в принципі, можна сказати, що більшість підручників принаймні до областей доставили.

Там далі нам треба буде розібратися, скільки в них є часу і яким чином вони доставляють до ОТГ і до шкіл, бо там вже є питання. От я "в лоб" взяв одну зі шкіл міста Києва, от вони отримали перед 1 вересня далеко не все. Не доставлені підручники з географії, зарубіжної літератури, здоров'я, безпеки, добробуту, інформатики, математики, мистецтва, технології і української мови. Хоча це Київ і, власне, я думаю, що видавництво, яке друкує, майже точно знаходиться в Києві. От дивіться, питання в тому, що вони до областей доставляють і місто Київ саме отримало, але не встигло вочевидь якимось чином довести.

_____. Якщо по місту Києву, то сьогодні від них отримали інформацію, що вони доставили повністю весь наклад уже дошкільний. Тобто прямо

ГОЛОВУЮЧИЙ. Станом на коли?

_____. На сьогодні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саме на сьогодні?

_____. Саме на сьогодні. А в цілому, це 87 відсотків

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чесно, я дуже радий, що ми зараз всі разом робимо героїчні кроки для того, щоб хоча б до 6 вересня – це вже непогано, насправді, порівняно з тим, що було. Але наша задача (ви ж розумієте?) зробити таким чином, щоб вони 1 вересня вже давно було у всіх, і оце була б найкраща історія, яка є. Тому саме для цього ми запросили алгоритм. І дякую, що алгоритм був наданий, що починається від самої першої ідеї створення підручнику або дозволу, або листа міністерства, або відкриття, скажімо, цієї інформації для потенційних укладачів підручників. І от ми отримали цю інформацію по цьому алгоритму. Єдине, що вона не повна. Там немає інформації щодо алгоритму або, скажімо так, корекції цього алгоритму для підручників для дітей з особливими освітніми потребами і для національних меншин. Я дуже прошу це додати і вписати в рішення комітету – нам треба мати повну інформацію.

Більше того, той алгоритм, який ви надали, він сприймається як алгоритм, але дуже хочеться подивитися на прикладі цього року або цієї ітерації підручників: що виконано вчасно, що виконано невчасно з поясненням, чому воно виконано невчасно? Якщо там, умовно, ми побачимо по цьому алгоритму, що проблема виключно в тій історії з казначейством, на 30 днів – це одна історія. А якщо ми побачимо, що там зсуваються ті речі, які ми всередині можемо самі регулювати або самі за них відповідати, і це не залежить від зовнішніх факторів, то вочевидь нам треба буде приймати рішення як їх нівелювати або як змінювати алгоритм. Коли ми отримаємо всю цю повну історію з алгоритмом, тоді ми з вами спокійно зможемо запропонувати свої пропозиції, і Рахункова палата мала вже свої пропозиції, і я впевнений, що і ви маєте свої пропозиції, тоді ми сядемо всі разом і подивимося, що нам потрібно на що зсунути. Можливо нам взагалі на 2 місяці цей алгоритм треба посунути назад або на початок для того, щоб ми змогли

вчасно доставляти і не переживати і "героїчно" під 6 вересня не отримувати дані, що все доставлено нарешті до 6 вересня, бо діти вже навчаються декілька днів у школах. Я до чого це веду? Ми окремо, це те, про що говорив Сергій Валерійович, це історія верхнього рівня. І мені здається, що якщо ми змінимо цей алгоритм до ефективного, це вже буде великий крок до того, щоб ми з цими проблемами не стикалися. Бо ми стикаємося, на жаль, і чим вищий рівень інституції, яка залучена в цьому процесі, тим більше критики вона отримує за не видання підручників.

Я дуже рідко чую, чесно кажучи, від батьків назву "Інститут модернізації змісту освіти". Зате дуже часто чую "Президент", "Верховна Рада" і "Прем'єр-міністр", так, і "Міністр освіти і науки". Тому

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або назви видавництва, так, або департамент освіти, таких скарг немає. Але 99 відсотків з них ідуть на верхній рівень. Тому, насправді, це не наша задача – розбиратися з цією історією, але через те, що нас критикують, то ми якраз і звернули на це увагу. Отже, це ми проговорили, ці дві речі. По паспорту бюджетної програми. Колеги, у нас за алгоритмом вона має затверджуватися в січні. Чомусь вона була затверджена в березні. Я здогадуюсь чому. Не перша історія з бюджетними програмами за нашу каденцію. Ми все розуміємо. Але треба просто розуміти і на наступний бюджетний рік собі чітко зазначити, що якщо вона записана в січні, то вона має бути затверджена в січні. Це те, на чому ми наполягаємо постійно по різних субвенціях, особливо по субвенціях, які ідуть на інфраструктуру, так, таких як там "Спроможна школа" була колись, зараз там "Бомбосховище". І ще одне, паспорти бюджетної програми повинні максимально швидко затверджуватись. Чим швидше вони затверджуються і пройдуть Кабінет Міністрів, тим скоріше будуть розблоковані кошти. Так, у нас, на жаль, там історія зі "Спроможною школою" – це теж ми затвердили її, вносили в кінці в травні, врешті-решт фінально затвердили в червні, "героїчно" проводили ці засідання комісії там до серпня, а останні коригування взагалі вносили в грудні. Тому вона, слава богу, були кошти освоєні. Але це шалений ризик неосвоєння або невчасного освоєння коштів і відповідно невчасної

доставки, якщо ми говоримо про підручники, невчасної закупки інфраструктурних речей. От зараз з бомбосховищами ми розуміємо, яка ситуація.

_____ . Ми тоді були змушені просто приймати рішення і підтримати проекти не інфраструктурні, а там типу кабінетів, оскільки інфраструктурні неможливо було б зробити за місяць. А ідеологія субвенції "Спроможні" була про інфраструктурні якісь зсуви.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Тепер, колеги, я би хотів перейти до питання резервних фондів. Скажіть, будь ласка, як розподіляє, от зараз ми маємо, так, таблицю ще з першого засідання комітету, що ми друкуємо 105 відсотків накладу. 5 відсотків в резервний фонд. Як розподіляються ці 5 відсотків? Що залишається в центральному резерві, що іде в регіональні резерви?

Колеги, кому зручніше? Будь ласка.

БАЖЕНКОВ Є.В. Доброго дня, шановний Сергію Віталійовичу. Резервний фонд в цьому році у зв'язку з тим, що постанова Кабінету Міністрів про забезпечення підручниками говорить, що держава забезпечує до 120 відсотків, враховуючи обмеження коштів на друк підручників, прийнято рішення друку 5 відсотків резервного фонду. Щорічно на резервний фонд витрачається, от за результатами 2023 року, 1 мільйон 400 тисяч гривень – це річне фінансування утримання резервного фонду. Тобто це абсолютно нормальна, здорова цифра і, на наш погляд, раціонально такий фонд робити централізовано і з нього персонально надсилати підручники напряму в заклад загальної середньої освіти у разі потреби: пожежа, щось горіло, щось десь пропало або українці, які за кордоном. І от, власне кажучи, в цьому році таким чином ми і діяли.

Оскільки, як минулорічна інвентаризація показала, в одних областях якийсь є надлишок, в інших є нестача і потім переміщення між областями, між їхніми резервними фондами – виникають додаткові бюрократичні проблеми. Крім того, утримання ще додаткових 25 резервних фондів в областях – це теж, мабуть, нераціональне, неефективне використання коштів, які можуть бути спрямовані на інші цілі. Це що стосується резервного фонду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я розумію і це пропозиція до вирішення і, можливо, вона слухна насправді. Але нам для аналізу не вистачає деяких речей. От зараз ми друкуємо плюс 5 відсотків. Де будуть ці 5 відсотків цього року?

БАЖЕНКОВ Є.В. Чотири відсотки закладаються в резервний фонд державний, один відсоток на області в цьому році.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді у мене є питання. За оперативними даними деякі області, ну наприклад Закарпатська, отримали 103 відсотки і 3 відсотки вони перекладають в резервний фонд. Мені здається, що в Івано-Франківській області так само вони отримали плюс 3 відсотки, які закладають в свій резервний фонд. Київська область те ж саме – плюс 3 відсотки в резервний фонд. Якщо ви кажете, що 4 відсотки має залишатися в Києві, ну, умовно, в центрі (так?), один відсоток іде по областях, чому це не б'ється з цифрами, які ми отримуємо з областей?

БАЖЕНКОВ Є.В. Сергію Віталійовичу, тут треба просто розібратися детально хто, як рахує. Тобто ми можемо, якщо це питання порушено, увійде в рішення, тоді ми до нього підготуємося, можливо, запросити онлайн ці області і провести таку спільну з ними зустріч. Але у нас всередині міністерства прийнято рішення, що ми 4 відсотки залишаємо в резервному фонді, і ми відповідно від тієї заявки, яка надійшла в область, даємо їм 100 відсотків, плюс 1 відсотків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не маю заперечень щодо вашого рішення. Ви його приймаєте, ви його виконуєте, а наша задача просто подивитися, щоб воно все виконувалося. Тому я просив би, щоб ми це питання вставили в рішення комітету для того, щоб зрозуміти, яким чином так відбувається і чому у нас така інформація з областей. Більше того, ми запитували по наявності резервних фондів в областях, місцях зберігання і умов зберігання. Ми її не отримали. Наскільки я знаю, що Інститут модернізації змісту освіти направляв якраз листи подібні в області. Скажіть, будь ласка, пане Євгене, яка ситуація?

БАЖЕНКОВ Є.В. Ситуація, на жаль, не в усіх областях така, яку б ми хотіли бачити. Що я маю на увазі? 41-а Постанова говорить, що Міністерство освіти здійснює доставку до органів управління освіти, а органи управління

освіти здійснюють доставку до закладів загальної середньої освіти, не до територіальних громад. Але як ми робили моніторинг, по-моєму, у 2021 році, що тільки половина областей мають обласні бюджетні програми на доставку підручників, в інших областях це питання, на жаль, вирішується трошки не в той спосіб, який передбачений постановою. Це або в телефонному режимі область, умовно кажучи: "Приїжджайте шкільним автобусом і самі забирайте підручники". Або якимось чином школа сама вирішує, як їх забрати.

Тому ми теж пропонуємо ініціювати такі зміни в цьому напрямку, суттєві, тому що саме війна і COVID-19 показав, що роль резервного фонду дуже суттєво і серйозно зростає, особливо ми і за кордоном побачили. От сьогодні можна відверто констатувати, що залишається невирішеним питання оплати, доставки підручника з резервного фонду до закладу освіти, якщо така заявка надходить.

До речі, Сергію Віталійовичу, ви ж самі своїм автомобілем минулого року в Закарпаття двічі доставляли підручники.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Було діло. Як не дивно, безкоштовно. Я не подумав тоді.

БАЖЕНКОВ Є.В. А оце якраз чому ви це робили? Тому що це питання не врегульовано законодавчо. Тому

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але це було довозення з центрального резерву до Закарпатської області. Не з закарпатського резерву.

БАЖЕНКОВ Є.В. Це з центрального. Тому пропозиція: це питання врегулювати, підготувати методологію, як це вирішити.

Друге. Тоді ще пані Юлія Гришина піднімала питання, що не врегульоване аналогічне питання доставки підручників за кордон. Воно зараз сьогодні, вирішиться теж

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона, до речі, пропонувала себе в якості доставки. Скористались цією можливістю?

БАЖЕНКОВ Є.В. Так. Оце, власне кажучи, аналогічна ситуація, як ви в Закарпатті, вона, її громадські організації приходили і допомагали довозити

підручники за кордон. Тому сьогодні доставка здійснюється за кордон через дипломатичні установи, допомагають консульські, дипломатичні установи, дипломатична академія, громадські організації, ну тобто всі, хто можуть. І це питання теж, можливо, потребує врегулювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. У зв'язку з цим от Міністерство надало нам зведену інформацію щодо наявності фонду підручників для 1-8 класів і прогнозовану потребу. Але відсутня інформація для 9-11 класів. Ми її попросимо додати до рішення комітету для того, щоб цю інформацію запитати.

А, інформація була дана, файл не відкривається. Ви між собою, секретаріат з Інститутом модернізації змісту освіти можете? Я вам дам технічного спеціаліста, якщо якась проблема з відкриттям.

_____. До наступного контрольного комітету ми відкриємо, Сергію Віталійовичу. Я обіцяю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, колеги.

Добре. Наскільки мені відомо, за вашими даними, зараз проводиться аналіз переліку літератури, що зберігається в резервному фонді Міністерства освіти і науки України, з метою виявлення підручників, які не відповідають чинним навчальним програмам, та їх списання. Так?

БАЖЕНКОВ Є.В. Це, до речі, від нас, 51 тисяча підручників, які вже були застарілі, і на що комітет звернув увагу, що по 6, по 7 років зберігалась література. І тоді оперативне міністерство в рамках "Українська книга українським дітям" роздало по бібліотечних фондах ці книжки. Це ж не тільки підручники, там і художня література, там і словники, там і хрестоматії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це з того величезного переліку, так, який ми отримали на перше?

БАЖЕНКОВ Є.В. Так. Тобто сьогодні фактично резервний фонд це виключно ті підручники, які актуальні, це Нова українська школа. Ну, наприклад, 1-й клас у зв'язку з тим, що не оновлювались, у нас є частинка, яка ще з 2018 року

зберігається в резервному фонді. 6-й клас зараз друкуємо ці 4 відсотки – це 180 тисяч плюс, доповнюємо резервний фонд. Але, відверто вам скажу, що і ті класи...*(Не чути)* ...наприклад, 11-й, 10-й, 9-й, по яких не профінансоване видання нових підручників, але їхній пішов теж термін вже 6-й рік, там 7-й рік використання, тут ми моральне просто право не можемо їх списати, тому що в них є потреба і фактично вони надсилаються до закладів освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Я був би вдячний за інформацію, як ви зменшили резервний фонд з точки зору того, кому ви і що роздали. Це було б дуже добре як ваша швидка реакція на зауваження комітету по великому фонду. Але мені цікаво наступне. Давайте, по-перше, у вас були два акти списання, наскільки я пам'ятаю, в 2021 році, здається, підручників, які були непридатні далі для використання і які пішли на макулатуру. Я би дуже хотів подивитися і запросити у вас акти списання. І тендери, які ви проводили на макулатуру. Це перший пункт.

Друге, що мені тут цікаво? От у вас є тендер, наскільки я пам'ятаю, вартістю 1 мільйон гривень на зберігання підручників. Да, резервного фонду. От зараз ви частину фонду, не знаю, якийсь відсоток – там 10, 20, 30, це зараз не принципово, ви віддали. У вас змінилася сума зберігання чи вона продовжує бути такою самою, як на повний обсяг? От мені просто цікаво як економісту чи вона змінюється.

БАЖЕНКОВ Є.В. Так, різниця, умовно кажучи, взяти попередній рік, це було мільйон 300, цього року мільйон 400. Зрозуміло, що той, хто зберігає, надає послуги, хотів би більше, але в зв'язку з фінансуванням, яке є, то

Але що стосується накладів, то у нас мінус 51 тисяча – це те, що ми роздали, там, можливо, ще 5-6 тисяч ті, що роздаємо по заявках за кордоні по українських школах, але плюс 188 тисяч зараз надходження по 6-у класу. Тобто таку динаміку ми можемо дати, умовно кажучи, поквартально. Дивіться, динаміка змінюється кожен день, але якщо дати логічно поквартально

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Євгене, мене що турбує? В процесі, у нас цей резервний фонд, він динамічний достатньо, він може збільшуватися в момент друку, може зменшуватися. Яким чином розраховується, власне, сума зберігання?

Оце мене цікавить. Чи вона змінюється зі зміною кількості підручників чи вона залишається фіксованою? Це просто цікаве питання для мене.

БАЖЕНКОВ Є.В. В основному, якщо вона збільшується, то фінансування на це не збільшується, оскільки бюджетні кошти затверджуються на початку року і сума ця є сталою протягом всього

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона є стабільною протягом року, навіть якщо ми половину

БАЖЕНКОВ Є.В. Тобто виконавець послуги, він фактично йде назустріч. Можливо він і хотів би збільшити, але

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але якщо ми уявимо ситуацію, що ми зараз деокупуємо всю територію України і весь резервний фонд або там 80 відсотків резервного фонду відправляємо в деокуповані області, то у нас теж сума не зміниться?

БАЖЕНКОВ Є.В. Ні, ми тоді зменшимо відповідно до фактичної площі, яка буде займати

ГОЛОВУЮЧИЙ. О, клас! Якщо можна, я би просто хотів подивитися на умови цього договору, мені просто цікаво, якщо не заперечуєте.

БАЖЕНКОВ Є.В. Так, добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тепер у мене ще є одне цікаве питання. Просто поясніть, як воно працює. Можливо, воно виявиться трішки дивним, але скажіть мені, де я не прав. От зараз ми друкуємо за новим державним стандартом підручники для 6-го класу. Їх має бути надруковано 7 мільйонів екземплярів. Я навіть не хочу рахувати, скільки це в кілограмах або в кубометрах, це можна зробити окремо таку вправу для тих, кому цікаво. Але до чого я веду? Через те, що у нас змінився державний стандарт, ми вочевидь не можемо більше використовувати в навчальному процесі всі підручники 6-го класу, які у нас були колись до цього надруковані. Да? Я підозрюю, через те, що у нас навчальний процес не зривається, то у нас зараз в закладах освіти знаходились до моменту доставки

наших зараз надрукованих підручників приблизно 7 мільйонів екземплярів підручників попередніх років, ну щонайменше, правда? Логіка мені підказує. Вони вже не можуть бути використані. І ми їм даємо нові підручники.

У мене питання: що стається в країні з цими 7 мільйонами екземплярів, які вже не будуть використані?

БАЖЕНКОВ Є.В. Дякую за запитання, Сергію Віталійовичу. Тим більше, ми готувалися до цього питання, воно було теж піднято, по-моєму, Романом Павловичем на минулому комітеті. Яка відбувається наразі процедура? Тобто списання застарілої навчальної літератури відбувається по мірі надходження нових підручників. Списання це, воно врегульовано інструкцією про порядок комплектування та облік підручників і навчальних посібників у бібліотечних фондах. Ця інструкція затверджена наказом міністерства у 2013 році та зареєстрована у Міністерстві юстиції.

Якщо тезисно, дуже коротко, то непридатні до використання підручники і посібники, у яких закінчився строк використання, підлягають списанню і вилученню з бібліотечних фондів на підставі акта про списання з балансу бюджетної установи. Списані підручники і посібники передаються до установ, що займаються заготівлею вторинної сировини, кошти перераховуються на відповідний поточний рахунок закладу освіти. Тобто заклад освіти безпосередньо отримує ці кошти і далі може за своєю необхідністю їх використати.

_____. (Не чути).

БАЖЕНКОВ Є.В. Ні. Якщо це централізована бухгалтерія, то відповідно

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мене просто цікавить, колеги, давайте просто подумаємо, можливо, над логікою питання. Ми друкуємо зараз 7 мільйонів екземплярів, які нам мали би коштувати. Який обсяг загальний, скільки це коштує нам 7 мільйонів екземплярів? Ну мало б коштувати?

_____. (Не чути).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нехай буде, давайте для рівного рахунку, щоб просто було, умовно, друкуємо на мільярд гривень 7 мільйонів екземплярів. Тобто будуть вивільнені 7 мільйонів екземплярів щонайменше, мені здається, що більше, логіка підказує, бо демографія була інша. Тобто вони вивільняються. От мені цікаво, середньостатистично скільки коштує ці 7 мільйонів екземплярів на макулатуру.

Ми "героїчно" шукаємо в центральному бюджеті кошти на друк. Чи не є у нас, чи не може у нас бути один з виходів з ситуації? Це, умовно, нехай вони здають їх на макулатуру згідно інструкції або нормативів, щоб ми ці кошти піднімали в центральний бюджет. Дивіться, залишки освітньої субвенції совість нікого не мучила підняти (правда?) в центральний бюджет для того, щоб повернути субвенцію Нової української школи.

У мене питання просте: чи це варто робити взагалі – розглядати таку можливість і скільки це може бути в грошах? Якщо у нас є хронічне недофінансування чогось

_____ . *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто мені цікаво, чи це можлива історія? Взагалі воно то просто "в порядку бреда" звісно

_____ . Ми можемо порахувати, скільки це буде вартувати в цілому задача цих підручників на макулатуру. Але тут я думаю, ми стикнемося з тим, що це будуть субвенції державного бюджету місцевим бюджетам, оскільки це буде спеціальний фонд місцевих бюджетів, і для кожного такого трансферу нам потрібно буде рішення відповідної ради громади про передачу цих бюджетних коштів. Освітня субвенція має порядок використання і ми можемо регулювати його, вносячи зміни до Закону про Державний бюджет, то тут треба рішення кожної територіальної громади, яка в себе буде акумулювати. Тобто можемо порахувати, визначити суму

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. А давайте хоча б приблизно для себе порахуємо, щоб розуміти все ж таки, що школи отримують на свої спецрахунки? Я дуже порадію, якщо це будуть великі кошти, і вони зможуть їх використати на свою поточну діяльність.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. 3 гривні кілограм коштує.

_____. Можна навіть зараз порахувати. Це буде приблизно, але я думаю, що плюс-мінус 10 відсотків ми попадемо. Якщо взяти мільйон книг – це приблизно 400 тисяч кілограм. 1 кілограм сьогодні макулатури коштує орієнтовно 2-3 гривні. У зв'язку з тим, що у книги має обкладинка відірватися, щоб її прийняти на макулатуру, ну тобто вона не повністю готова, навіть рахуємо по 3 гривні, 400 тисяч на 3 гривні – це 1 мільйон 200. 1 мільйон 200 розподілити на всі школи – це вони копійки отримають. А якщо централізовано ми почнемо їх збирати, мабуть, більше витратимо на логістику. Ну це я просто так, умовно кажу. Витратимо більше на логістику, щоб ці кошти централізувати. І 1 мільйон 200 – це ми надрукуємо ну скільки? 10 тисяч книжок. Це ми навіть не закриємо

ГОЛОВУЮЧИЙ. О'кей. Але давайте приблизно порахуємо. Мені просто цікаво насправді, про які цифри ми говоримо.

Добре. В нашій таблиці, яку ви дали, для 6-го класу в 2023 році в розрізі кожного найменування запланований тираж 7 мільйонів 176 тисяч 578. Загальний обсяг резервного фонду - 188 тисяч 393. Простий підрахунок каже, що резервний фонд при цьому складає 2,62 відсотка. Як це "б'ється" з цифрою 105 відсотків, які ви плануєте за своїм накладом?

От просто дві таблиці, які ви нам прислали. От в одній ця цифра 2,62 відсотка, якщо порахувати, в іншій – 5.

Будь ласка, сідайте зручніше. От там мікрофончик.

_____. Шановні колеги! Ми резервний фонд формуємо по 41-й постанові "Про порядок забезпечення учнів та педагогічних працівників підручниками і навчальними посібниками". І от ці 188 тисяч – це тільки те, що вказано в формуванні резервного фонду центрального без урахування отих відсотків, які ми закладаємо додатково.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поясніть ще раз. Я не дуже зрозумів, що ви закладаєте додатково.

_____. Те, що прийнято міністерством: збільшити резерв в цьому році під час військової агресії. Ми закладали завжди по кількості з кожного накладу. А в цьому році прийнято збільшити резервний фонд, оця цифра 188 – це тільки та, що йде по кількості попередметно. А там відсутня ще друга цифра, яка додатково враховує кількість додаткових.

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я нічого не зрозумів.

_____. Вибачте, я хвилююсь дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От я нічого не зрозумів. Дивіться, може, у мене вже кінець дня і після засідання Верховної Ради щось в голові, але якось я не зрозумів, про що ви говорите. От у вас є дві таблиці, які ви нам дали.

_____. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Одну з накладом 105 відсотків і другу таблицю, в якій цифра 188 тисяч, що простим діленням показує 2,62 відсотка. Чому це дві різні цифри? Ви нам дали і один документ і другий документ. Більше того, спочатку була цифра 105, це ви спочатку дали, потім був другий документ, в якому цифра резерву 2,62. Як таке може бути?

_____. Так, 105. 101 іде на області, правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ви мені скажіть.

_____. 101 іде на області у нас і там чітко регулюється по коефіцієнту. Всі області у нас уже не один раз перевірялися. Ми даємо на всі області всі предмети по коефіцієнту 101.

Чотири відсотки ми закладали в резервний фонд. В цьому резервному фонді, тобто отам у вас написано, відсутня Луганська область, яка повністю закладається в резервний фонд, вона стоїть в плані доставки Луганській області. Далі. Не всі підручники забирає Донецька область.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути).*

_____. Ні, ні, ні. Там 4 відсотки рівно

ГОЛОВУЮЧИЙ. От дивіться, ви в перший раз дали наклад, які ви плануєте надрукувати.

_____. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З точністю до одиниці.

_____. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Було зазначено: наклад 105 відсотків. П'ять відсотків резервного фонду, які ви плануєте. Правильно? Які планується надрукувати за бюджетні кошти. Вони вочевидь надруковані.

Далі, коли ми запитали в розрізі кожного найменування, ви нам дали чіткий тираж 7 мільйонів 176 тисяч і резервний фонд

_____. *(Не чути).*

_____. Це планований тираж?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не знаю.

_____. Тут в чому може бути питання? Сюди можуть бути включені підручники, які друкувалися за донорські кошти. А, наприклад, за фінські кошти ми надрукували тільки 75 від потреби. Так, без резерву. І тобто це може вплинути на ці кінцеві. Ми готові це питання детально

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте детально, щоб ми все ж таки оперували єдиними таблицями, єдиними цифрами. Можливо й так. Я ж не проти. Я просто запитую, чому так.

_____. Ви берете загальний тираж. Правильно? І вираховуєте резерв від загального тиражу, а ми вираховуємо

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ми не вираховуємо нічого. Ми бачимо цифри, які ви нам дали. Ви нам дали цифру загального тиражу і цифру резервного фонду. Я просто взяв на калькуляторі подивився, скільки це складає відсотків.

_____ . Сергію Віталійовичу, можна прокоментувати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

_____ . Ви сказали, загальний тираж 7 мільйонів підручників, від нього ви рахуєте 4 відсотки. А ми друкуємо для 6-го класу 4 мільйони 769 тисяч підручників. Це те, що у нас по плану доставки. Тому можливо через

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ви запланували тираж і запланували резервний фонд. Ми всього-на-всього попросили дві цифри. Ви нам дали загальний тираж, загальний резервний фонд. Вийшло 2,62 замість 5-и. Я просто хочу зрозуміти чому.

_____ . А по постанові 41-й ми вираховуємо відсоток тільки по учнях. Ми віднімаємо педколективи, для педпрацівників. Ми маємо право збільшити відсоток тільки для учнів.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, так і резервний фонд у вас запланований.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дивіться, для того, щоб ми не мали оцих часових проміжків в місяць між засіданнями комітету і не розбиралися з цими цифрами, я вас просто попрошу їх формувати правильно. Якщо у вас є запланований 7,176, надрукуєте ви фактично 4,5 і буде там, умовно, ці 180 тисяч від них рахуватись, то так, будь ласка, і напишіть. Бо у нас, я не буду говорити, скільки у вас людей працює, а у нас значно менше. У нас один головний спеціаліст займається цим питанням 24/7, як і голова секретаріату і змушений цим займатися голова комітету. Якби ви одразу дали ці цифри, у мене б запитань не було і ми зараз не

витрачали би наш спільний час. Тому, коли ми даємо питання, ми дуже просимо, давайте ми будемо отримувати чіткі дані.

_____. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бо якщо я буду дивитися, що ці цифри не "б'ються", я випадково рішенням комітету, навіть не задаючи питання, просто відправлю їх в правоохоронні органи, ну і вони будуть тоді розбиратися, що буде значно менш комфортно, ніж просто з першого разу надати табличку, в якій буде все зрозуміло. Добре?

_____. Добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте домовимось на наступний раз, що ми будемо давати правильні цифри.

_____. Перепрошую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все нормально. Да, колеги, у нас ще одне питання: як формується цифра загального накладу підручників? От зараз ми плануємо надрукувати і вони, до речі, будуть видані за кошти державного бюджету, це вже факт, тут донорів немає: 509 тисяч 255 підручників з української мови. Це навіть враховуючи, що це 105 відсотків, нехай 100 відсотків – це відповідно скільки? Ну, десь там 490 тисяч умовно... 360? О'кей.

Дивіться, питання не в цьому. Все одно цифра дуже велика. Зараз, наскільки я пам'ятаю по пам'яті, контингент учнів в 6-х класах складає скільки? Десь близько 300 тисяч дітей, 330, так?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. 322.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 322 каже Ігор*** Васильович. А навіщо ми друкуємо 509 тисяч екземплярів? Куди інша частина йде?

_____. Дивіться, це діти, які, наприклад, ну, це питання дуже цікаве, і з Мінфіном в минулому році ми розбиралися. Наприклад, є предмети, які

вивчають абсолютно в усіх школах, умовно кажучи, українська мова і математика. Якщо ми подивимося на ці дві цифри, вони теж між собою будуть... .

Є різниця. Тут є декілька факторів. Перший фактор: в цьому накладі враховується педагогічний колектив, і тут може бути різниця. Так, це невелика різниця. Другий фактор, над цим вже працює декілька років міністерство і на фініші, це реальні цифри учнів, і це може бути реалізовано після запровадження системи "АІКОМ", де будуть цифри учнів і показники, які ми бачимо в системі, верифіковані і дійсно вони будуть відповідати. Школи, тут ми виключно беремо на підставі листів департаментів, які дають заявку, і на підставі вибору закладів освіти. Є ж багато випадків, коли дитина учиться за кордоном, а рахується в школі в українській і на неї іде замовлення на друк підручників... .

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, наскільки я зрозумів, цифра 330 тисяч враховує всіх учнів, які знаходяться і в Україні, і які знаходяться за кордоном, якщо я не помиляюсь. У нас загальна кількість учнів в школах скільки?

_____ . У нас, в принципі, накладі

ГОЛОВУЮЧИЙ. 4,2 мільйона, наскільки я пам'ятаю була статистика

_____ . *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От зараз 3900. Давайте просто їх поділимо, враховуючи зворотну народжуваність, то мені щось підказує, що це враховує і тих учнів, які знаходяться за кордоном. Може бути і ні, але різниця буде не принципова. А ці 330 тисяч і 510 тисяч – це колосальна різниця. Це 180 тисяч екземплярів. Нехай буде педагогічних працівників, які працюють з українською мовою з 6-го класу, ну може 20 тисяч "потолок", ну я думаю, що й менше буде... Більше? Які українську мову для шостого класу.

_____ . У нас тільки є 20 тисяч класів шостих. Ну тобто фізично. А в кожному класі може бути ще там більше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вчителів української мови. Ну добре. Наскільки більше? В два рази?

_____ . Ну в два – ні. Але 30 тисяч може бути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. 30 тисяч. От 330 плюс 30 це 360. Ну нехай ще буде десь там, ще 20 тисяч. Ну 380. Ну це все одно не 510. Все одно більше 100 тисяч – мені не зрозуміло насправді куди. Тим більше, я розумію, що якщо ми говоримо, наприклад там, так, і враховуємо, що у нас демографія підвищується, народжуваність збільшується, але ж ми знаємо динаміку і ви знаєте динаміку на п'ятому, четвертому, третьому, другому і першому. Там значно менша кількість. Правда? Ну першачків. От мене просто турбує, як ми рахуємо?

_____ . От ми рахуємо виключно голоси. Ми не рахуємо дітей. А голоси даються дітей в конкретні заклади освіти, і ці голоси потім ще додатково підтверджують своїм підписом і печаткою директори департаментів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте спробуємо розібратися в цьому. Мені насправді цікаво, бо цифра просто занадто велика. О'кей. Якщо б ми говорили про десятий клас, я би зрозумів, що там є "профтехи", які окремо, так, там є компоненти середньої освіти коледжі і так далі. Ну ми говоримо про шостий, де шостий є тільки шостим.

_____ . Голосується за підручники в березні. Тобто вони беруть фактично, наприклад, якщо голосують за шостий клас у березні, вони беруть по фактичному контингенту свого п'ятого класу і голосують. І наприклад, дуже цікаво. Давайте візьмемо, наприклад, 20 рандомно шкіл і просто подивимося фактичну кількість дітей і як вони зробили свій вибір.

ГОЛОВУЮЧИЙ. От так, давайте перевіримо якраз от цю всю "цепочку". От мені просто дуже цікаво, бо я просто "на глаз" бачу, що десь 100 тисяч, щонайменше 100 тисяч екземплярів пояснити неможливо. Причому більше того, вони різняться: 509 тисяч з української мови і 490 з української літератури. У нас 19 тисяч дітей не вивчають українську літературу? Там звільнені від неї? Чому так відбувається? Ну справді дивно!

_____ . *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. О'кей. Так.

_____ . *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наприклад.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дуже радий за АІКОМ, пане Євгене, але я про АІКОМ знаю занадто багато, для того щоб бути сильно оптимістичним. Ми рік тому проголосували зміни до АІКОМ, підв'язали під ці реєстри, це був третій місяць війни. Я просто пам'ятаю, скільки мені і членам комітету це коштувало: переконати інші фракції, що це під час бойових дій потрібно. І ми це вибивали, пан Ростислав дуже гарно пам'ятає наші дискусії між фракціями і на погоджувальних радах, що відбувалося. Тому ми рік тому, більше року тому, це ще влітку було, ми проголосували АІКОМ і зараз у нас ще немає АІКОМ. Більше того, ми вибивали для нього гроші в бюджеті під друге читання, чого нам коштувало, і ми ще його не маємо. Тому я дуже радий за АІКОМ, дуже хотів би сам побачити АІКОМ, але поки що не бачу його в дії взагалі.

І тут давайте тоді розберемося, чому є різниця по, наприклад, математиці і українській мові, бо математика теж, наприклад, 487 тисяч, української мови 509. Що з них інтегровано, що з них не інтегровано? Давайте подивимось насправді, як ця цифра формується. Бо в нас, ми зараз із вами проговорили про те, що може бути туди додано, і в нас все одно гуляє 100 тисяч екземплярів, ну просто "на глаз". Це шалений обсяг і це шалені гроші!

Давайте спробуємо розібратися і впишемо це в рішення комітету, щоб ми до наступного засідання комітету змогли з цим питанням розібратися.

Тепер, колеги, скажіть, будь ласка, ми дуже просили інформацію щодо того, яке видавництво у 2023 році, який підручник і з яким тиражем готує, яке місце доставки, яка загальна вартість доставки і розрахована середня вартість доставки одного екземпляра. Ми її не отримали в повному обсязі. Я би дуже просив звернути на це увагу і доповнити ті таблиці, які ви нам дали.

Ви нам дали не просто до кінця неповну інформацію, вона йде скопом, просто місця доставки окремим файлом, перелік їх. А я хочу подивитися, ви ж все одно проводите тендери і є видавництво, яке друкує, умовно, "Математику", у неї є тираж, який воно друкує, вартість цього тиражу, відповідно і вартість доставки, і місця (або місце, або місця), в які вони доставляють. І відповідно хочеться подивитися вартість доставки з розрахунку на один екземпляр. Все інше ми зможемо самі, в принципі, порахувати. До чого я це запитую? По-перше, я попрошу додати цю інформацію, якщо вона вже є – супер, просто передайте в секретаріат, щоб ми змогли з ним попрацювати. А друге, мене цікавить, що прописано в договорі з видавцем. Мене цікавить дуже одне конкретне питання, ми ж розуміємо, що видавець не обмежений в праві потім друкувати комерційний наклад (так?) або паралельно друкувати. Чи обмежений?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Обмежений.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обмежений.

_____. (Не чути).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клас! Колеги, а хто контролює це питання: міністерство, ІМЗО, хто?

_____. (Не чути).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так. Чи друкує комерційний наклад без листа, до листа?

_____. (Не чути).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я вам просто зроблю приклад, наведу. Ми не полінилися і відправили нашого представника в День Незалежності на Петрівку в той момент, коли в областях ще не були доставлені підручники. Так от я вам скажу, що лежить на Петрівці 24 серпня: "Математика", видавництво "Ранок" – 680 гривень при вартості тої, що ми замовляємо, здається, 108, по пам'яті, (так?) чи 118, щось подібне.

_____. (Не чути).

ГОЛОВУЮЧИЙ. 680 гривень. Він є на книжковому ринку, його можна замовити через Інтернет, але його не можна взяти в шкільній бібліотеці. От у мене питання: це передбачено, такі речі, блокування таких речей договорами?

Друге: "Українська література" видавництво "Грамота" – 460 гривень, "Англійська мова" видавництво "Ранок" – 520 гривень, "Німецька мова" видавництво "Лінгвіст" – 460 гривень. Це те, що ми просто в лоб заїхали по дорозі, просто зайшли. Ми не робили ґрунтовне дослідження, ми могли би зробити контрольні закупки в шалених обсягах в різних місцях. Насправді, мене ця історія дивує. І я би хотів, щоб ми її більше ніколи не мали, тому що це не нормально. Просто нехай з цим розбираються інші органи, а чи немає тут такої свідомої затримки з доставкою тиражу до шкіл? Я поясню, що відбувається, колеги не дадуть мені збрехати. 9-го чи 10 серпня, коли у нас було засідання Верховної Ради, до нас підійшло декілька мажоритарників, які показали шкільні чати, скріни шкільних чатів, де вчителі кажуть: "Вже у нас до 1 вересня підручників не буде, ідіть, будь ласка, на ринки і купуйте". І ми зараз говоримо не про підручник, який міг би колись бути надрукований. Це підручники 2023 року під НУШ. Це мене, наприклад, м'яко кажучи, бентежить.

А ціна питання, ну ви розумієте, який класний бізнес: 118 гривень за кошти державного бюджету, 680 гривень на ринку? Шикарний бізнес!

Перелякані люди, якісь чомусь, я не знаю, яким чином розповсюджується ця паніка, але їм свідомо хтось вливає інформацію, що до 1 вересня не буде, вчителі панікують, розуміють, що діти прийдуть не готові, підручників може не бути, відправляють усіх на Петрівку. На Петрівці стоїть черга за підручниками по 680 гривень. Мені здається, що одна з задач держави – це зробити таким чином, щоб вони, по-перше, не переживали за підручники, а по-друге, щоб у нас ці підручники не з'являлися в комерційному накладі окремо. Я майже впевнений, що ви не давали ще дозвіл?

_____. ... (Не чути).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді я колег попрошу просто зробити контрольну закупку буквально сьогодні, нехай їх доставлять... видавництва ці книжки. Це просто караул насправді. Я прошу на це звернути увагу. Будь ласка, дайте нам принаймні

посилання на ті документи, які їм забороняють це робити, бо насправді дуже би хотілось їх подивитися. Колеги, щодо електронних підручників. Я думаю, що у нас буде на одному з наступних засідань щодо підручників ми окремо будемо говорити щодо електронних підручників. Тому що, я пам'ятаю, ми 2021 року проводили слухання щодо підручників. Там був один із ключових пунктів, це якраз питання електронних підручників. Колеги, ми ідемо дуже швидко, ми цифровізуємося як держава, якщо там у 2021 році, можливо, в когось були сумніви якісь і невпевненість до кінця, то зараз всі бачать і Дію, і анонсовану Президентом "Мрію" – ми будемо дуже швидко цифровізуватися. І питання електронних підручників стає все більше актуальним. Я знаю, що міністерством була в січні, здається, створена робоча група. Колеги, давайте подивимося, який результат цієї робочої групи, що і на якому етапі? Якщо вже є якісь розробки і напрацювання, давайте спільно разом їх впроваджувати. Треба змінити законодавство – ми внесемо, треба зміни до енпешек – давайте ми вам допоможемо. Давайте це питання рухати. Мені насправді хотілось би, щоб ми встигнули за наші з вами каденції, вони у нас трішки різні, але я думаю, що от в цій ітерації вони будуть дуже схожі. Давайте до кінця наших каденцій запусимо цей процес і все ж таки будемо рухати нашу державу в бік прогресивного суспільства. Тепер щодо електронного реєстру резервних фондів. Чесно кажучи, з того, що я побачив, що у нас немає централізованої системи, в якій можна було побачити, що у нас і де знаходиться в резервному фонді. Правильно?

_____ *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я би тут попросив зробити дві речі. Я розумію, що це не питання одного дня, але давайте це зробимо. У нас є, з одного боку, алгоритм, за яким друкується підручник. Давайте зробимо електронний публічний дашборд, в якому буде написано алгоритм, в якому буде чітко зазначено, що в січні, в першій половині січня відбувається от такий процес; у другій половині – такий процес; у лютому, березні, квітні, травні – якісь процеси. У кожного процесу є дедлайн. І давайте зробимо цю історію публічною: дедлайн витриманий, процес завершений – зелененьким, дедлайн не витриманий, процес

не завершений – червоненьким. І ми будемо бачити і суспільство буде бачити, що до чого. Те саме, до речі, стосується прозорості. І давайте запишемо це в доручення. Давайте подумаємо над цією історією з прозорістю виборів підручників. Я би дуже хотів, щоб батьки якоїсь школи, не важливо, школи № 1 села Снігурівка знали, які підручники обрали їх вчителі. Чому? Тому що батьки потім приходять з цим підручниками і кажуть: "Вони нас не влаштовують". Їм вчителі кажуть: "Нічого не знаємо, нам такі підручники Міністерство освіти надрукувало. Що ми можемо зробити?". І цей момент, що ці вчителі обрали ці підручники, випадає з поля зору батьків. Запитайте у будь-якого мажоритарника, він вам підтвердить цю інформацію.

І питання знову-таки, вони відбирають, якщо вони це відібрали, давайте на сайті школи в момент відбору цих підручників буде зазначено... .

_____. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви впевнені, що вони таке роблять? Давайте тоді зробимо систему відслідковування, бо я зараз пройшовся по деяких сайтах, які мені показали мажоритарники сьогодні в залі, там такого немає.

_____. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, погана історія, що прибрали.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді давайте ми зробимо таку нормативку, щоб вона працювала насправді. Давайте на когось покладемо виконання цих обов'язків. На Державну службу якості освіти врешті-решт, нехай контролює цей процес. Дивіться, у нас такий величезний державний апарат, що я думаю, роботи знайдеться всім, і якщо у когось її мало, можна знайте.

Але давайте просто це приберемо, бо цей негатив потім ллється на міністерство, яке цього не заслуговує насправді, це не вони обирають підручники для конкретної школи.

_____. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо вам не важко, включіть, будь ласка, мікрофон, бо все, що тут відбувається, записується навечно, хотів би я цього чи не хотів.

_____. Вибачте. Справа в тому, що в порядку конкурсного відбору прописані ще одна відкритість повністю, коли відбувається вибір підручників на сайті ДІСО, можна зайти через наш сайт інституту чи просто на ДІСО і просто подивитися по кожному закладу освіти результати виборів. Вони оприлюднені і по сьогоднішній день.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шикарно

_____. Все відкрито. Потім район узагальнює, його результати з'являються. І так само область.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас є, правильно. але в ДІСО є узагальнений результат чи по кожній школі?

_____. По кожній школі.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Узагальнені і по кожній школі... *(не чути)*.

_____. Другий рік ми так робимо. Другий рік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть, будь ласка, а чого тоді не можна в ДІСО, наприклад, зробити систему, коли ми бачимо, скільки в них підручників, скільки в резервному фонді?

_____. Ну просто резервний фонд не прив'язувався до ДІСО. Такого не робилось, так же? Інвентаризація в ДІСО відбувається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ми знаємо зараз, можемо подивитися в ДІСО, скільки підручників і яких знаходяться в будь-якій школі?

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте! Тоді скажіть мені, будь ласка, що тоді зберігається в ДІСО? Ну, яка інформація?

_____ . Там окремо три модулі, кожен свою зберігає. Окремий модуль – вибір підручників, окремий модуль – доставка підручників, окремий модуль – інвентаризація.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Розкажіть про модуль доставки підручників. Що в ньому видно?

_____ . Ольго Василівно. Зараз передам слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми ж хочемо послухати спеціалістів.

_____ . Модуль доставки – це коли у нас іде доставка, ми завжди акцентуємо увагу закладів освіти, що вони, отримуючи підручники нові, заходять в систему ДІСО і вносять інформацію, скільки вони отримали, дату отримання і вартість підручників.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І ви прямо зараз це можете подивитись?

_____ . Я не можу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чому? Це ж ваш модуль. А хто може?

_____ . Є у нас представник, який працює з ДІСО.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А керівник Інституту модернізації змісту освіти може?

_____ . *(Не чути)*.

_____ . Вони заходять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можете показати?

_____ . Я не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, по будь-якій школі, так? Можна я вам назву школу?

_____ . *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мене цікавить доставка.

_____. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто ними може користуватися?

_____. *(Не чути)*.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. А з центральних органів?

_____. *(Не чути)*.

_____. Обласні спеціалісти контролюють.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Міністерство освіти має до них доступ?

_____. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мене цікавить, от є спеціаліст в Міністерстві освіти, який може зараз відкрити ДІСО і подивитися доставку до будь-якої конкретної школи?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ні, не має, це адміністратор.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)* ...це адміністратор в інституті, який... якщо міністерство запитує таку інформацію, цей адміністратор під своїм паролем... таку інформацію або... *(не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто, в принципі, у вас є модуль, який може показати в будь-якій школі станом на зараз була доставка чи не було доставки.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)* ... теоретично так, але у разі, якщо заклад освіти... *(не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вносить ці дані і не забуває. А як би нам домовитись так, щоб ми з вами подивилися з адміністратором якісь конкретні школи, по яких, наприклад, у нас є дані, що там не доставлені підручники?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути)* ...можемо просто окремо... *(не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ми можемо дати комусь доступ в режимі перегляду? Ну, наприклад, голові комітету? З'ясуйте, будь ласка. Або заступнику Міністра освіти з питань середньої освіти? Він має право мати доступ і бачити цю інформацію чи ні? Я думаю, що у нього є доступ навіть до державної таємниці. Не думаю, я впевнений.

_____. Сергію Віталійовичу, якщо мені дадуть окремо логін, пароль, можемо сісти разом, подивитися, навіть, якщо потрібно, сформувавши запит по окремій школі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мене просто цікавить що? У нас, виявляється, є якісь модулі, які можуть це відслідковувати. Ми навіть можемо не запитувати інформацію в департаменті освіти, яку ми запитали, до речі, і отримали у величезній кількості: станом на 1 вересня що у них і де по доставці по підручниках. Навіть подекуди ми робили точкові запити по школах, бо у нас є, наприклад, прямий контакт із цими школами, просто для того, щоб перевірити один одного. А нас є модуль, в якому можемо це все подивитися! От мені цікаво, чому профільний заступник міністра все ще не має до нього доступу або заступник голови комітету, який опікується середньою освітою, не має до нього доступ, хоча б в режимі перегляду? Не треба нам нічого змінювати там, ми не з цією метою, просто для того, щоб не запитувати інформацію... .

_____. *(Не чути)*.

_____. Я скажу, чому ми ним не користувалися, коли збирали цю інформацію. Тому що тут залежить від того, що кожна школа повинна зайти в ДІСО і внести дані щодо доставки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це я розумію.

_____. Оперативність внесення цих даних є повільна. І якщо нам потрібні дані на якесь певне число, ми збираємо дані безпосередньо шляхом отримання відповідних запитів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До якого числа..? До 5 вересня. Я думаю, що можуть внести, це ж питання того, як ми контролюємо ці процеси насправді. Це нам насправді дуже би сильно спростило б роботу, і ми можемо з одного кабінету (з вашого, з мого, не важливо, з міністерського) просто подивитися і не запитувати. У нас буде одразу видно, хто доставлений, хто не доставлений. Більше того, я майже впевнений, що ці модулі дають можливість групувати по доставці, не доставці, внесеним даним, не внесеним даним, стовідсотковій доставці чи менше.

_____. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що логічно.

_____. ...що найголовніше, щоб інформація була оперативна і був контроль відповідний. У зв'язку з цим, що модуль ДІСО, на нього вже декілька років не виділяються кошти на його вдосконалення, розширення його функціоналу, він працює на тих же умовах, як він працював і три роки тому і чотири роки тому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Колеги, отже, давайте тоді розділимо ці два питання на дві частини. Перше, щодо дашбордів і взагалі збору інформації загального. Ми запросимо, це входить комплексно в наші питання: яке буде бачення Міністерства освіти зміни цієї системи? З АІКОМ, без АІКОМ, з ДІСО, без ДІСО, не важливо, але ми врешті-решт хочемо, причому ми всі однаково зацікавлені в тому, щоб мати цю зведену інформацію, щоб ми могли її групувати.

Це спростить життя, коли у мене член комітету зможе спокійно відкрити з гостьовим логіном і паролем будь-яку школу, як Наталія Романівна (у Львівській області знаходиться її виборчий округ), і подивитися чи доставлено, чи не доставлено, що доставлено і що не доставлено. Це, повірте, спростить роботу нам, вам і менше ми будемо говорити про це на комітеті під стенограму, до речі, неправдиві дані в якій можуть мати дуже суттєві наслідки, персональні для того, хто говорить. Тому для того, щоб у нас не було цих просто зайвих речей, було б добре, щоб ми отримали зараз у якомусь вигляді гостьовий доступ. Якщо так, ми окремо поговоримо про те, як цю систему переробити, щоб ми бачили весь

алгоритм по підручниках, виконується, не виконується, доставляється, не доставляється. Наприклад, є ж дані, що, да, у нас є (якщо я помиляюся, поправте мене), у областей є 15 днів з моменту отримання підручників на доставку їх до шкіл. Правильно? Наскільки я правильно пам'ятаю нормативку. Ми от знаємо, вони виконують чи не виконують, вони вкладаються в 15 днів чи не вкладаються?

Я розумію, що є питання там по відсутності коштів, якихось там обласних програм, так це ж треба пояснювати областям. Повірте мені, голови ВЦА, наприклад, або ВА, які зараз знаходяться вимушено на своїх посадах, бо у них військових функцій значно більше ніж функцій управлінських, можуть просто про це не знати. І тому що в них відбувається, вони не знають, нащо ця програма? І їм треба просто підказувати: "Колеги, от вам підручники, у вас 15 днів на виконання, на доставку. Будь ласка, забезпечте, це ж ваші діти, ваші школи".

Ми ж розуміємо всі нюанси там по Запорізькій області, по Харківській і інших, там, де справді важко все, так, і по Херсонській. А по інших там не важко. І так дивно, що у нас в тилкових областях не доставляються ці підручники. Колеги, ми зрозуміли один одного, так, знаємо, що робити.

Далі. Ми все ще чекаємо на (це є в проекті рішення комітету) зміну комплексного алгоритму, але додайте, будь ласка, по дітях з особливими освітніми потребами і по нацменшинах.

У мене ще є одне питання, раз ми вже це, бо частина друкується за донорські кошти. Скажіть, будь ласка, я задам пряме питання, минулого року ми друкували підручники за донорські кошти? Ну минулого навчального року.

_____. Друкувались, так.

_____. (Не чути).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Декілька. Ми їх конкурсно відбирали?

_____. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Клас. Я хотів би, якщо можна, по тих підручниках, які ми друкували саме минулого року за донорські кошти, я хотів би подивитися: яка процедура була, які підручники підібрані, і хто це робив? Ну в разі, якщо у нас

виникнуть питання, ми їх задамо. Ну тоді дайте, будь ласка, перелік тих, хто були подані на конкурс, як їх відібрали і так далі, і так далі, щоб ми зрозуміли, як за донорські кошти хто там друкувався минулого року.

Так, про процедуру вдосконалення ми вже проговорили, ви нам дасте всю інформацію по конкурсному відбору, ми з вами спільно сядемо і проговоримо, що ми можемо зробити для економії бюджетних коштів.

І поки я не закінчив, Наталіє Романівно, будь ласка, у вас піднята рука.

ППА Н.Р. Я можу зачекати, щоб ви завершили. Я стаю просто в чергу. У мене одне уточнююче питання по 5-у класу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Уточнюйте, будь ласка.

ППА Н.Р. Я чекаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні-ні, пані Наталіє.

ППА Н.Р. Так? Питати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кажіть, кажіть. Так.

ППА Н.Р. О'кей. 5-й клас "Українську мову" отримали теж не всі. Є "Математика", є природа і мова. Що буде з тими, хто не отримав мову? Яких вони авторів отримують і чи є конкретна відповідь, чому вони не отримали підручники?

_____. 5-й клас, він же був надрукований за кошти донорів і фактично доставлений був в Україну як гуманітарна допомога. Там відбувалися процедури щодо передачі цих підручників з державної власності в комунальну власність. У зв'язку з цим і виникла ця затримка щодо доставки до 1 вересня в окремих закладах. Але наголошую, в окремих закладах.

Зараз всі підручники вже в областях і розвозяться по школах. Вибір підручників був здійснений так, як Сергій Віталійович просив, ми дамо інформацію щодо вибору цих підручників, які друкувалися за кошти донорів, яких саме авторів, в якій кількості і чому саме так було надруковано.

ПША Н.Р. Добре, дякую. Я навіть почекаю до 15 вересня, бо у мене дуже багато звернень. Якщо у когось з тих шкіл не буде, я дав вам знати. Сподіваюся, що в цьому не буде потреби, бо реально дуже багато людей очікувало. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталіє Романівно. Шановні колеги, щоб далі не продовжувати детально питання, в принципі, основні ми задали. Це питання знову-таки я хочу ще раз підкреслити, колеги, ми задаємо ці питання, тому що дуже часто ми отримуємо, на жаль, неповну інформацію. У нас ще буде не одне засідання по цьому питанню, так чи інакше, нам потрібно з вами врешті-решт, це та мета, яку ми запланували, нам потрібно знайти недоліки, які притаманні системі відбору друку, тиражуванню, доставки підручників, зробити все, щоб ми ці моменти, ці проблемні питання і "вузькі горлишки" прибрати на майбутнє. Щоб ми зробили системні рішення для того, щоб далі у нас всі діти, включно з дітьми з особливими освітніми потребами, включно з дітьми з національних меншин або особливо для дітей з національних меншин, щоб усі підручники у нас доставлялися до 1 вересня і були якісні. І щоб ми як держава могли цей процес бачити, моніторити, контролювати і якщо нам буде потрібно, на якомусь етапі туди втручатися, для того щоб його трішечки "тюнінговать". Але зараз ми все ще бачимо системні проблеми. Ми даємо додаткові запити і будемо давати їх далі не рішеннями комітету, а вже окремими зверненнями. Десь приблизно в жовтні, в другій половині жовтня, я думаю, що ми і отримаємо всю інформацію, необхідну нам, і зможемо зробити своїми силами аналіз цієї інформації, зробити додаткові запити і прийти вже на якісь проекти, хоча би в першому наближенні, на проекти рішень, які нам потрібні для того, щоб систему змінити на краще.

Тому, шановні колеги народні депутати, всі, хто онлайн, я попрошу включитися зараз, бо ми зараз перейдемо до прийняття рішення. У вас є всі матеріали вам роздані, проекти рішення вам роздані. Наталіє Романівно, прошу повернутися, Володимир Воронов, Валерій Колух. Бо якщо ми зараз не проголосуємо за це рішення, ми будемо завтра робити два засідання комітету.

Шановні колеги, у вас є на руках проект рішення. Ну, по-перше, він у вас, ви його бачите, там більшість тих питань, які ми проговорювали, відображені. Я попрошу секретаріат комітету додати ті питання, які в нас, які ми додали з

членами комітету під час обговорення. І з вашого дозволу буду ставити на голосування це питання. Єдине що, нам зараз... О, Іван Григорович з нами є. Все суперово. Шановні колеги! Можемо переходити до голосування?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді з вашого дозволу ставлю на голосування проект рішення, який у вас всіх є, і питання ви бачите, секретаріат додасть ті питання, які були під час обговорення. Тому хто – за, прошу проголосувати.

(Загальна дискусія)

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу.

КОЛЮХ В.В. Колюх – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу. Дякую, колеги.

Утримались?

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Утримались? Проти? Немає. Одноголосно. Рішення прийнято.

Колеги, я вас прошу на хвилинку з нами залишитись. Друге питання порядку денного. Про доповнення пропозицій комітету до порядку денного десятої сесії дев'ятого скликання Верховної Ради України, затверджених рішенням комітету від 9-10 серпня 2023 року.

Це дуже нестандартне питання насправді. Ми вперше в нього потрапляємо. Нам потрібно доповнити перелік наших законопроектів, які ми подаємо в порядок денний десятої сесії, законопроектом 9591, який стосувався, ви пам'ятаєте, по Кримській платформі, який ми проголосували в першому читанні. На жаль, сталося так, що між нашою подачею рішенням комітету законопроектів на десяту сесію він ще не був внесений і не був проголосований в першому читанні. Тому в

момент зараз, коли в нас списуються закони, для того щоб він випадково не списався, нам потрібно його провести рішенням комітету. Він уже насправді проголосований нами на десяту сесію, але для того, щоб забезпечити його проходження надалі, щоб не було сумніву по його прийняттю, нам потрібно це рішення комітету. Тому, шановні колеги, з вашого дозволу ставлю на голосування проект рішення комітету доповнити перелік законопроектів, які виносяться на десяту сесію, проектом закону 9591, який було прийнято Верховною Радою України 23.08 у першому читанні. Надіслати пропозиції комітету до Апарату Верховної Ради України для узагальнення та підготовки зведених пропозицій на розгляд Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп.

Хто – за, прошу проголосувати.

КИРИЛЕНКО І.Г. Кириленко – за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу. Всі одногосно. Ніхто не утримався. Проти? Немає.

Дякую, колеги. Одногосно рішення прийнято.

Дякую вам за приділений ваш час. Розумію, що день був важкий. Завтра нас чекає ще одне засідання комітету по не менш важливому питанню о четвертій годині. Я вам щиро кожному вдячний.

Порядок денний вичерпано. Засідання комітету закрито

Дякую, колеги. До завтра. Гарного і спокійного всім дня!